

Když věda a umění jedno jsou...

aneb fotoreportáž z výstavy *Věda a umění / Umění a věda*

Jana Žďárská

Kosmologická sekce ČAS, K Panskému poli 274, 251 01 Světice

„Není vědy bez fantazie a není umění bez faktů...“

Vladimír Nabokov

Věda a umění. Až příliš rozdílné obory na to, aby měly cokoli společného... A ony přesto mají! Cosi nám sdělují, něčím nás fascinují, jejich prostřednictvím můžeme nazírat na svět dočista jinými očima, jen tak být a vnímat jeho vůni, hladit jej očima a tiše naslouchat. A tak je nám občas dovoleno zahlédnout nevšednost v běžném a všedním či neobyčejnost v tom docela obyčejném... Drama zachycené štětcem na plátně či detektorem elektronového mikroskopu, emoce vryté do soch či do matematických rovnic. Kouzlo kvarků i vznešenost galaxií. Svět kolem nás...

V objevování světa se často věda setkává s uměním a umění opět s vědou. Obrazy generované prostřednictvím vědeckých metod bývají často stejně inspirující jako vlastní umělecká tvorba. Pojďme tedy společně prostřednictvím této reportáže nahlédnout do hlubin vědy, umění a jejich společné krásy.

Když jsem poslední únorové úterý kráčela k vestibulu Ústavu fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR

Obr. 1 Výstavu *Věda a umění / Umění a věda* inicioval prof. Svatopluk Civiš (vlevo).

zhlédnout slavnostní vernisáž výstavy „*Věda a umění / Umění a věda*“, mrzlo, až praštělo. Okolo jen mlha, šed' a všudypřítomný chlad. Nikde nic, co by oku zalahodilo a duši pohladilo. Stačilo však překročit práh Galerie 4P, aby se svět najednou změnil. Teplá a milá atmosféra, vlídné tváře, skvostné sochy a úchvatné obrazy.

<http://ccf.fzu.cz>

Obr. 2 Jedním z významných hostů byl žák prof. Civiše Martin Ferus (vpravo) – zde se sochařem Alešem Hnizdilem.

Půvabná výstava, kterou máte nyní prostřednictvím Československého časopisu pro fyziku možnost zhlédnout i vy, milí čtenáři, je již druhým pokračováním neotřelého projektu zaměřeného na prezentaci vědy pohledem umělce. Výstavu inicioval a zrealizoval prof. Svatopluk Civiš, přední český fyzikální che-

Obr. 3 Slavnostní vernisáž. Zleva: Jiří Matoušek, Aleš Hnizdil, Svatopluk Civiš, Alexander W, Bruce a poslední v řadě je Martin Hof.

Obr. 4 Prostor Galerie 4P nabídl příležitost nejen k diskuzi.

mik a odborník v oblasti experimentální a aplikované spektroskopie. Prof. Civiš jako první v České republice rozvinul sofistikované metody laserové dopplerovské modulace, fotoakustické detekce a vysoce rozlišené spektrometrie založené na Fourierově transformaci. Ve spolupráci s japonskou Univerzitou Okajama vyvinul světově unikátní metodu tzv. časově rozlišené Fourierovy spektrometrie s kontinuálním skenem, která dovoluje studovat dynamiku dějů probíhajících v plazmatu s mikrosekundovým rozlišením a hraje nenahraditelnou úlohu v základní spektroskopii atomů, radikálů a iontů v in-

Obr. 5 Svět umění, nabádající k zamyšlení nad nevšedností, připomínající pomíjivost existence lidské...

fračervené a mikrovlnné oblasti. Je jedním ze zakladatelů výzkumu vzniku biologických látek vlivem dopadů asteroidů na naši planetu v době chemické evoluce života.

Jak zajímavá symbióza... inspirující výčet vědeckých aktivit vypovídá o významném vědci, který má však i k umění velice blízko. Prof. Svatopluk Civiš o svém výše jmenovaném projektu dodává: „V současnosti je snaha vědu škatulkovat, třídit a hodnotit podle celé řady scientometrických faktorů s cílem vybírat nejhodnotnější vědecké počiny a ty podle toho též s gloriolou oslavovat nebo financovat. Tato činnost, za kterou se skrývá mašinerie úřednické práce, zavádí vědce do módních oblastí výzkumu, které často žijí životem jepic a zanikají stejně rychle, jako se mění obecné módní trendy. Aby se stal pohled na vědu a její spojení s uměním i jinak zajímavým, rozhodl jsem se prostřednictvím této výstavy ukázat krásu každodenní vědecké pile, která je přetavena v ohrom-

nou spoustu informací, poznání a pohledů do nitra neživé i živé hmoty a její podstaty. Vedle těchto čistě vědeckých komodit, se kterými se vědec dennodenně setkává, se často navíc ještě objevuje jeden význačný fenomén, a to estetická hodnota zkoumané materie, objektu, jeho chování nebo jeho přeměny. Tento fakt má obecný charakter a přesah do všech známých vědeckých oborů.“

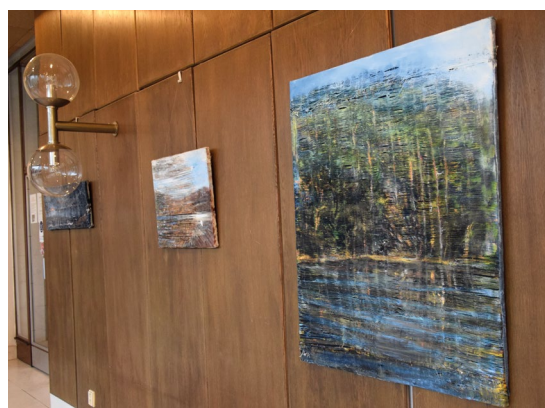
Výstava sama o sobě zahrnuje soubor vybraných fotografií ze soutěže vědecké fotografie na katedře molekulární biologie a genetiky Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a oddělení molekulární biologie a genetiky Biologického centra AV ČR. Návštěvníci se mohli kochat i poutavými malířskými a sochařskými díly výrazných českých umělců. Svým zajímavým pojetím jistě zaujaly malby, kresby a fotografie Daniela Hanzlíka, k vidění byla i osobitá díla

Obr. 6 Teplo a milá atmosféra, příležitost k zamyšlení a k úniku ze spěchu běžných dní.

Francise de Nim, českého malíře, který patří k nejoriginálnějšímu autorům domácí výtvarné scény. Autorem neotřele pojatých soch je sochař Aleš Hnízdil, jehož tvorba je založena především na meditativním vnímání prostoru a cyklické energie. Výstavní prostory svými díly brilantně oživil Jiří Matoušek, autor netradičně zpracovaných fotografií, např. povrchu kosmických těles, které zajímavě převádí do klasické olejové malby.

Výstava *Věda a umění / Umění a věda* osobitým způsobem zprostředkovala svým návštěvníkům příležitost k jistému zklidnění v dnešní tolik uspěchané době. Svým zaměřením a unikátním prostorem poskytla jejich smyslům zdánlivě jiný svět. Svět nabádající k zamyšlení nad nevšedností, krásou i věčností obyčejných věcí, jež nás běžně obklopují a svou nekonečnou existencí připomínají pomíjivost existence lidské...

Obr. 7 Díla pocházela ze soutěže vědecké fotografie na katedře molekulární biologie a genetiky Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a oddělení molekulární biologie a genetiky Biologického centra AV ČR.

» V současnosti je snaha příliš vědu škatulkovat, třídit či hodnotit a vybrané počiny oslavovat nebo financovat... «